

λο, σημαδεύοντας, όσο ακριβέστερα μπορούσε με το μάτι, το άλφα του Νοτίου Σταυρού. Η γωνία που εσχημάτισε έτσι ο διαβήτης, μετρούσε την απόσταση του ορίζοντος από τον πόλο. Αλλά ή ίδια αυτή γωνία ήταν και το ζητούμενο πλάτος του τόπου. Ο Κύρος Σμιθ έδωσε στερεά τα δυο σκέλη του διαβήτη, όπως ήταν ανοιγμένα, για να διατηρηθή το άνοιγμα, που θα το μετρούσε αύριο. Αύριο επίσης θα εύρισκε και το ύψος της Τερψιθέας, για να το αφαιρέσει και ναχη ακριβώς την απόσταση του πόλου από τον ορίζοντα της θαλάσσης.

Κατέβηκαν τότε από το όροπέδιο και ετής δέκα όλοι έκοιμώοντο βαθειά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ΄

Το ύψος του γρανιτινου τοίχου.—Έρωτησή του θεωρήματος των όμοιων τριγώνων.—Το πλάτος της νήσου.—Έκδομή στα βορεινά.—Στρείδια.—Σχέδια για το μέλλον.—Ο μεσημβρινός.

16 'Απριλίου, Κυριακή του Πάσχα. Οι άποικοι βγήκαν από τα Καμίνια πρωί-πρωί, έπλυναν τασπόρουχά τους κ' εκαθάρισαν τα έξωτερικά τους φορέματα. Ο μηχανικός ελογάριαζε να κάμη και σαπούνι, μόλις θα έπρομηθεύετο της πρώτες ύλες που χρειάζονται στη σαπωνοποιία, σάδα ή ποτάσσα, λίπος ή λάδι. Τε σπουδαίο πρόβλημα της ανανεώσεως του ρουχισμού, θα ελύνετο κι' αυτό με την ώρα του. Οπωςδήποτε, με τα ρούχα που είχαν, θα περνούσαν άκομη έξι μήνες, γιατί ήταν στερεά και καινούργια.

Η ημέρα έπρομηνύετο ηλιοφώτιστη, μια από της ώραιες εκείνες φθινοπωρινές ημέρες, που φαίνονται σαν τελευταίος άσπαιρητισμός του καλοκαιριού.

Σήμερα έπρόκειτο να συμπληρωθούν ή χθεσινές παρατηρήσεις με το ύψόμετρομα της Τερψιθέας.

Δεν σ'ας χρειάζεται κανένα έργαλειό, σαν εκείνο που κάματε χθές; ρώτησε ο Χάρμπερτ τον μηχανικό.

— "Όχι, παιδί μου, αποκρίθηκε αυτός' θα ενεργήσω με άλλο τρόπο, αλλά με την ίδια σχεδόν ακρίβεια.

Ο Χάρμπερτ, που του άρσε να μαθαίνει κάθε τί, άκολούθησε τον κ. Σμιθ, που άπομακρόνηθε από τη βási του γρανιτινου τοίχου και κατέβηκε στ' άκρογάλι. Έντωμεταξύ, ο Νάθ κι' ο Πέγκροφ έκαναν διάφορες «οίχιακές» έργασίες.

Ο μηχανικός είχε πάρη μαζί του ένα καλάμι ίστο, καμμιά δωδεκαρία πόδια μακρύ. Το είχε μετρήσει με το ίδιο του άνάστημα, που εγνώριζε άπάνω-κάτω πόσο ήταν. Ο Χάρμπερτ κρατούσε μια στάθμη, που του είχε δώσει ο κ. Σμιθ, δηλαδή μια άπλη πέτρα, δεμένη στην άκρη ενός βούρλου.

Όταν έρθασαν σε απόσταση πεντακο-

σίων σχεδόν ποδών από το γρανίτη, που ύφάνετο μπροστά τους κατακάθετος, ο Κύρος Σμιθ έφύτρεψε όρθιο το καλάμι στον άμμο και με τη βοήθεια της στάθμης, το έσειαξε ώστε να είναι έντελώς κάθετο στο επίπεδο του ορίζοντος. "Υστερ" άπομακρόνηθε κ' εξαπλώθηκε χάρω, αλλά σε τέτοια απόσταση από το καλάμι, ώστε ή όπτική άκτίνα, που έφρευε από το μάτι του, να εγγίξη την κορυφή του καλάμιου και την κορυφή του γρανιτινου τοίχου. Κ' εσημάδεψε προσεκτικά αυτό το μέρος μ' ένα μικρό πάσσαλο.

— Γνωρίζεις τα στοιχεία της Γεωμετρίας; ρώτησε τότε τον Χάρμπερτ.

— Λιγάκι, άποκρίθηκε ο μικρός.

— Θυμάται λοιπόν ποιές είναι ή ιδιότητες των όμοιων τριγώνων;

— Μάλιστα. «Αί όμόλογοι πλευραί είναι ανάλογοι».

— Όραϊα! Έγώ λοιπόν τώρα έκαμα δυο όμοια τρίγωνα, όρθογώνια και τα δυο. Το ένα, το μικρότερο, έχει πλευρές το κάθετο καλάμι, την άπόστασι που χωρίζει τον πάσσαλο από τη βási του καλάμιου και, ως ύποτείνουσα, την όπτική μου άκτίνα. Το δεύτερο έχει πλευρές, τον κάθετο τοίχο, που πρόκειται να βρούμε το ύψος του, την άπόστασι που χωρίζει τον πάσσαλο από τη βási αυτού του τοίχου και την όπτική μου άκτίνα ως ύποτείνουσα, που είναι επέκτασις της ύποτείνουσης του πρώτου τριγώνου.

— Ω, ένόησα, κύριε Σμιθ! έφώναξε ο Χάρμπερτ. Όπως ή άπόστασις του πασσάλου από το καλάμι είναι άνάλογος με την άπόστασι του πασσάλου από τη βási του τοίχου, έτσι και το ύψος του καλάμιου είναι άνάλογο με το ύψος αυτού του τοίχου.

— Ακριβώς, Χάρμπερτ! Κι' άμα μετρήσωμε της δυο πρώτες άποστάσεις, γνωρίζοντας το ύψος του καλάμιου, θα βρούμε εύκολώτατα, δια της μεθόδου των τριών, το ύψος του τοίχου, χωρίς να το μετρήσωμε άπευθείας.

Έμέτρησαν λοιπόν της δυο όριζόντιες άποστάσεις, με το ίδιο μάλιστα το καλάμι, που ήξεραν ότι ήταν δώδεκα πόδια. Η πρώτη βρέθηκε δεκαπέντε πόδια, ή δεύτερη πεντακόσια. Και γύρισαν στα Καμίνια, όπου ο μηχανικός πήρε μια πλατεία πέτρα, που την είχε βρή σε κάποια έκδρομή του, είδος σχιστολίθου φαιού, όπου μπορούσε κανείς να γράψη, όπως στην π λ α κ α, μ' ένα κοχύλι μυτερό.

Το ύψος του καλάμιου, όταν το έστησαν όρθιο, ήταν μόνο δέκα πόδια, επειδή τάλλα δυο ήταν χωμένα στον άμμο. Ο Κύρος Σμιθ λοιπόν έγραψε την έξις άναλογία:

15 : 500 :: 10 : X

Έπολλαπλασίασε ύστερα τους δυο μέ-

σους (500 Χ 10=5000,) διήρσε με το 15 και βρήκε 333 και 5 δεκάτα πέμπτη. Άρα το ύψος του τοίχου ήταν περίπου τριακόσια τριαντατρία πόδια.

Κατόπιν, ο μηχανικός έχαραξε ένα κύκλο και τον έχώρισε σε 360 ίσα μέρη. Με το πρόχειρο αυτό γωνιόμετρο έμέτρησε τη γωνία του διαβήτη, όπως ήταν δεμένη από χθές. Και την βρήκε 10μοιρών. Η όλική λοιπόν άπόστασις μεταξύ πόλου και ορίζοντος, αφού έπροστέθηκαν ή 23 μοίρες που χωρίζουν το άλφα του Νοτίου Σταυρού από το πολικό σημείο, κι' αφού λογαριάσθηκε και το ύψος του όροπεδίου, όπου είχε γίνη ή χθεσινή παρατήρησις, βρέθηκε ότι ήταν 37 μοίρες. Άρα ή νήσος Λίγκωλν εύρίσκεται στην τριακοστή έβδομη μοίρα νοτίου πλάτους ή, —επειδή, χωρίς έργαλειά, το μέτρομα δεν μπορούσε να είχε γίνη με όλη την ακρίβεια,—μεταξύ της τριακοστής πέμπτης και της τεσσαρακοστής.

Δεν έμνετε τώρα, παρά να προσδιορίσθ ή ο μεσημβρινός. Και γι' αυτό, ο μηχανικός περιμενε το μεσημέρι.

Την Κυριακή εκείνη οι άποικοι άποφάσισαν να την άριερώσουν κ' ένα περίπατο, ή μάλλον σε μια έξερεύνησι του μέρους εκείνου του νησιού που εύρίσκετο μεταξύ της λίμνης Γκράντ και του κόλπου του Καρχαρία. Άν το επέτρεπε ο καιρός, θα προχωρούσαν κ' ως το νότιο άκρωτήριο της Σιαγόνας. Θα έτρωγαν εκεί στην άμμουδιά και δεν θα γύριζαν παρά το βράδυ.

Στης έκτάμισι, οι άποικοι άκολουθούσαν το άκρογάλι του περάματος. Από τάλλο μέρος, στο νησάκι της Σωτηρίας, πουλιά πολυάριθμα περπατούσαν με σοβαρότητα κ' έβγαζαν κάτι ρωνές τάν γκαρίσματα. Ο Χάρμπερτ είπε ότι λέγονται βουτ η χ τ έ ς, κι' ο Πέγκροφ καταβάρηκε άμα έμαθε, ότι το κρέας τους, άν και μαύρο, είναι νοστιμιώτατο.

Είδαν να σέρνονται στον άμμο και κάτι μεγάλα άμφίβια, που θα ήταν βέβαια φώκες. Ο Πέγκροφ άδιαφόρησε τελείως, γιατί ήξερε ότι το κρέας της φώκας δεν τρώγεται. Ο κ. Σμιθ όμως της έκύταξε προσεκτικά και, χωρίς να πη για ποιο λόγο, έδήλωσε ότι θα έπεσκέπτοντο καμμιά μέρα το νησάκι της Σωτηρίας..

Το άκρογάλι που άκολουθούσαν, ήταν σπαρμένο από άναριθμητα κοχύλια, περιεργότατα, σπάνια. που θα χαροποιούσαν πολύ ένα συλλέκτη. Έπειδή όμως οι άποικοι δεν είχαν σκεφθ ή άκομη για συλλογή κοχυλιών, χαροποιήθηκαν μόνο από μια μεγάλη «στρειδοσφαλιά», που την άνακάλυψε ο Νάθ άνάμεσα σε κάτι βράχους, ξεσκεπασμένους από την άμψίδα, ως τέσσερα μίλλια μακριά από τα Καμίνια.

— Μπράβο! έφώναξε ο Πέγκροφ' ε

Νάθ δεν έχασε πάλι την ημέρα του! — Πραγματικώς, είπε ο ρεπόρτερ, ώραϊα στρείδια και άφθονα. Κι' αφού, καθώς λένε, κάθε στρείδι κάνει πενήντα γιλιάδες αυγά το χρόνο, δεν ύπαρχει εύρος να εξαπληθθ ή αυτό το στρώμα.

— Νομίζω όμως, είπε ο Χάρμπερτ, ότι τα στρείδια δεν είναι τόσο θρεπτικά.

— Ναι, άποκρίθηκε ο Κύρος Σμιθ. Το στρείδι περιέχει πολύ λίγη άζωτοϋχο ύσιαι κ' ένας άνθρωπος, που θα έτρέφετο άποκλειστικώς με στρείδια, θα έχρειάζετο δεκαπέντε δωδεκάδες την ήμερα.

— Μπαι! έφώναξε ο Πέγκροφ, μπορούμε να τρώμε χίλιες, χωρίς ναδειασθ ή ή φωνή. Παινομε μερικές για το μεσημέρι.

Και χωρίς να περιμένη άπάντησι, ο ναύτης, βοηθούμενος από τον μαύρο, έξεροίωσε κάμποσα από τα μαλάκια εκείνα και τα έβαλε ες ένα δικτυ από ίνες ίβισκου, που το είχε κατασκευάσει ο Νάθ και που ήταν σχεδόν γεμάτο τρώμα για το γεύμα. Κ' εξακλούθησαν το δρόμο τους.

Περπατούσαν άνάμεσα θαλάσσης και άμμουλιών. Κάθε τόσο ο Κύρος Σμιθ έκτύταξε το ρολόγι του, για να είναι έτοιμος για την παρατήρησι, που έπρεπε να γίνη ακριβώς το μεσημέρι.

(Έπειτα συνέχεια) ΓΡ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΘΗΝΑ΄ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ
Ο ΠΙΓΚΕΡΤΩΝ

Άγαπητό μου,

ΙΑ δίκη, που έχγεινε προχθές στο Κακουργιοδικείο των Άθηνών, μάς ένδιαφέρει. Στο έδώλιο κάθονταν δυο δέκα δεκαεπτά — δεκαοκτώ χρονών, κατηγορούμενοι, ότι είχαν εξαπολύσει σε διάφορους γράμματα, με την άπαιτήσι, την προσταγή, να τους στείλουν χρήματα και με τη φοβέρα, ότι άν δεν τους έστειλαν, θα τους τιμωρούσαν. Αυτό, στη δικαστική γλώσσα, λέγεται έκβιασμός ή άπόπειρα έκβιασμού. Στην κοινή όμως γλώσσα ξέρετε πώς λέγεται; Πί γ κ ε ρ τ ω ν ι. Ναι, ναι, δεν άττειεύομαι. Οι μικροί έκβιασταί, που δικάσθηκαν προχθές, είχαν διαβάτη τους διάφορους Πίγκερτων και τους ήλθε ιδέα να ναιτγράψουν, να μιμηθούν τη συμμορία της «Μαύρης Χειρός». Έκαμαν λοιπόν μια τρομερή και φοβερή σφαγήδα κι' άρχισαν να στέλνουν δεξιά κι' άριστερά τα γράμματά τους. Έν' άπ' αυτά το έλα-

βε ο κ. Όθων Σταθάτος, ο γνωστός έφοπλιστής. Τού έγρασαν να τους στείλη διακόσιες δραχμές, με άνθρωπο, στο δεινα μέρος, αλλοιώτικα θάταν χαμένος. Αλλά ο κ. Σταθάτος είδοποίησε την άστυνομία και, όταν εκείνοι έπήγαν στο δεινα μέρος, για να πάρουν τα χρήματα, βρήκαν τους άστυνομικούς που τους έτσάκωσαν. Οι συμμορίτες της «Μαύρης Χειρός» — του μυθιστορήματος, — δεν έτσάκωνοντο με τόση εύκολία, ούτε έκαναν βέβαια τόσο άνόητους, παιδίτικους έκβιασμούς. Αλλά το αντίγραφο είναι πάντα χονδροειδέστερο από το πρωτότυπο. Και τα δυστυχισμένα θύματα του Πίγκερτων έπτάληταν στον Είταγγελέα κ' έπροφυλακίσθηκαν για να δικασθών.

Ε, το δικαστήριο τα λυπήθηκε. Κ' ήταν να μη τα λυπηθ ή, τόσο νέα παιδιά, παρασυρμένα στο κακό από τα έλασεινα μυθιστορήματα που έδιάβαζαν; Πριν καταδικασθών αυτά για έκβιασμό, έπρεπε να καταδικασθών για συνεργία πρώτα οι μυθιστοριογράφοι κ' οι έκδοτες των πενταλέπτων φυλλάδιών, έπειτα οι άστυνομικοί που έπιτρέπον να κυκλοφορούν έλεύθερα και να τάγοράζουν άνήλικοι, και τέλος οι παιδαγωγοί κι' οι κηδεμόνες αυτών των ανήλικων.

Λοιπόν το δικαστήριο λυπήθηκε τους μικρούς κατηγορούμενους κι' άναγνώρισε ότι την εύθύνη της διαθοράς τους την έχγουν άλλοι. Έτσι, τον ένα, τον μικρότερο, που είχε παρασυρθ ή κι' από τον μεγαλύτερο, τον άθώωσε. Τον άλλο τον καταδίκασε σε φυλάκισι λίγων μηνών, έτσι για ένα παράδειγμα, για μια προειδοποίησι σε όσους θάχαν όρεξι να κάμουν τα ίδια. Σημειώστε, ότι το έγκλημα του έκβιασμού έχει μεγάλη ποινη κι' άν το δικαστήριο ήθελε να εξαπληθ ή την άυστηρότητά του, θα την είχαν πολύ άγχηρα τα δυστυχισμένα θύματα του Πίγκερτων.

Αυτή είναι ή δίκη που έχγεινε προχθές. Κ' ήλθε πολύ επίκαιρα για να με κάμη να συμπληρώσω την προηγούμενη Έπιστολή μου. Έκει που σ'ας έλεγα, ότι τα μυθιστορήματα των περιπετειών, τίστυνομικά και τάλλα, τα γραμμένα με τον άποκλειστικό σκοπό της πενταρολογίας, διασκεδάζουν μόνο τον άναγνώστη, — έκβιασμοί που διασκεδάζει με τέτοια, — χωρίς να του άκίνουν τίποτα στην ψυχή, ένα καλό παράδειγμα, ένα ήθικό δίδαγμα, κάτι που να πλουτίξη το μυαλό ή να μορφώνη τον χαρακτήρα, — έπρεπε να προσθέσω, ότι της περισσότερες φορές προξενούν βλάβη μεγάλη. Γι'αυτή έκάπτουν έκπικίνδυνα τη νεανική φαντασία, χωρίς να φροντίζουν κατόπι να την γαληνεύουν, να την κατευνάζουν. Στο μυθιστόρημα των περιπετειών είναι που εφαρμόζεται το ρητό «ε

σκοπός αγιάζει τα μέσα». Πάντα κακό είναι για ένα παιδί να διαβάξη διασκεδαστικά μυθιστορήματα με μεγάλες και φοβερές περιπέτειες, μ' έγκληματα, με κατεργαρίες, με ταγιάσματα, με άπατες. Αλλά όταν αυτά γράφονται ώμορφα, σεμνά, καλλιτεχνικά, κι' όταν όδηγούν άσφαλώς σ' ένα ήθικό συμπέρασμα, ή βλάβη του παιδιού έξουδετερώνεται με την ωφέλεια που δίνει ή τέχνη κι' ή διδασκαλία. Ο σκοπός του συγγραφέως εξαγνίζει τότε τα μέσα που μεταχειρίζεται. Όταν όμως λείπη ή τέχνη και ή διδασκαλία, τί μένει άπ' αυτά τα μυθιστορήματα; Η περιπέτειες, που έκάπτουν τη φαντασία' τα έγκληματα, που το παιδί, χωρίς ήθική βási, σπρώχεται να τα μιμηθ ή' τα κατορθώματα της «Μαύρης Χειρός», που οι δυο μικροί Άθηνάκι έπιλοδόξησαν να τα έπαναλάβουν στις Άθήνας και κατόπηταν στο Κακουργιοδικείο. Ένα δηλητήριο, με άπατηλή γεύσι γλυκού..

Σ'ας είπα την άλλη φορά, ότι τα μυθιστορήματα της πεντάρας έχάλασαν το γούστο και κακοσυνήθισαν τον άναγνώστη. (Δεν έννοούσα βέβαια τον καλό μας φίλο, που είχε παρακονεθ ή στη Διάπλασι για τη φλυαρία τς Βέρν, αλλά τον Άναγνώστη έν γένει.) Έπρεπε να προσθέσω, ότι και τον κατέστρεφαν ήθικώς. Ένα πλήθος παιδιά, που δεν θα γίνοντο ποτέ χρήσιμα στην κοινωνία, είναι θύματα αυτών των μυθιστορημάτων. Καλλίτερα να μην διαβάξη κανείς τίποτε άπολύτως, παρά να διαβάξη μόνο διασκεδαστικά. Καλλίτερα να μην ξέρη τί θα πη βιβλίο, παρά να νομίζη, ότι είναι «βιβλία» αυτά που σχηματίζονται από τα φυλλάδια της πεντάρας. Και καλλίτερα να μην ύποπτεύεται καν ότι ύπαρχουν στον κόσμο συγγραφείς, παρά να παίρνη για συγγραφείς, και σπουδαίους μάλιστα, αυτούς που έκμεταλλεύονται την περιέργειά του και την εύαισθησία του, χωρίς σκοπό να τον δίδάξουν και να τον μορφώσουν.

Σ'ας δασάζομαι ΦΑΙΔΩΝ

ΑΝΟΙΞΙΑΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΠΡΩΤΟ ΜΗΝΥΜΑ

Χελιδόνες ξανοίγουνε τα μάτια ύγρό.—Καλώς τες! Μπομπούκια όρουών και πνίγουνε, σφίγγουν τους έξώστες...

Κι' έρχονται, και ομίγουνε Πνοές μακριά άπ' τ' άμπέλια. Σάν χαρές, που θα φύγουνε, σάν περασμένα γέλια...

— Καρδιά, άνθος γίνου, που σφικτό σίδερο το ζώνει — και πώς να το συντρίψη!—

Τ' άγγαλιάζει και σ' αυτό πατ ή, άκκουμπά, μυσώνει και ξεπατάει 'στ' όψη!

ΤΕΛΟΣ ΑΓΡΑΣ

Η ΒΕΝΤΕΤΤΑ

[Μυθιστόρημα ὑπὸ Α. FERGUSON]

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'. (Συνέχεια)

Ἡ θαλαμηγός εἶχε πλησιάσῃ τόσο πολύ, ὥστε καὶ τὸ πῖδ ἀγύμναστο μάτι θὰ μπορούσε νὰ τὴν ἰδῇ καὶ νὰ καταλάβῃ τὸ σκοπὸ τῆς. Καὶ ὁμως ὁ Μάζος, — ὁ Μάζος ποῦ εἶχε τοποθετηθῆ ἑκεῖ γιὰ νὰ φυλάξῃ, — δὲν ἀκούγεται, δὲν ἐφώναζε, δὲν ἔδιδε τὸ σημεῖο τοῦ κινδύνου. Πῶς αὐτό; Ἐβαλα ταῦτί μου πρὸς τὸ μέρος του καί... μ' ἔπιασαν κατὶ γέλια!.. Ἐνα δυνατό ροχαλητὸ μ' ἐπληροφόρησε γιὰ τὴν αἰτία τῆς σιωπῆς τοῦ Μάζου. Ὁ φρουρὸς εἶχε ἀποκοιμηθῆ.

Σὲ λίγο ἡ «Ἀφρόεσσα» θὰ ἦταν ἀγκυροβολημένη στὸ λιμάνι. Μπορούσα νὰ καταιβῶ γιὰ νὰ προῦπαντήσω τὸ πλήρωμά τῆς καὶ νὰ τοῦ ἐξηγήσω πῶς ἦταν τὰ πράγματα. Ὁ Μάζος θὰ συνελαμβάνετο πρὶν ζυγνήσῃ καὶ μετὰ τὴ βία ἢ μετὰ τὸ δόλο, θὰ πάθαινε ὕστερα τὸ ἴδιον καὶ ὁ τρομερὸς Βάρθος.

Ἄλλὰ... ἀλλοίμονο! τὸ ἀεράκι ποῦ εὐνοῦσε ὡς τώρα τὸ κότερο, ἔπεσε. Τὸ πανί, φουσκωμένο πρὸ ὀλίγου, κρεμάσθηκε τώρα βαρεῖα στὸ κατάρτι καὶ τὸ πλοῖο ἔπαυσε νὰ προχωρῇ... Σὲ λίγο, ἄρχισε νὰ φυσᾷ ἀντίθετος ἄνεμος καὶ ἡ θαλαμηγὸς ἀναγκάστηκε νὰ κἀνῃ βόλτες. Πόσο ἀργὰ προχωροῦσε τώρα! Ὅσο διάστημα κέρδιζε μετὰ τὴν μιά βόλτα, τὸ ἔχανε σχεδὸν μετὰ τὴν ἄλλη. Ἔτσι τοῦλάχιστον ἔκρινε ἡ ἀνυπομονησία μου... Ἀπὸ τὴ φούρκα μου, ἤμουν ἔτοιμος νὰ κλάψω.

Ἡ «Ἀφρόεσσα» ὁμως ἦταν καλὸ κότερο καὶ ὅσο κι' ἂν ἀργῶσε, πάντα προχωροῦσε μπροστά. Σὲ λίγο εἶδα, ὅτι μετὰ τὴ βόλτα ποῦ ἔκανε τώρα, θὰ ἔμπαινε στὸ λιμάνι.

Ἐτοιμάσθηκα νὰφίσω τὸν κρυφῶνά μου καὶ παρακαλοῦσα θερμὰ τὸ Θεό, νὰ μὴν ἐπιστρέψῃ γρήγορα ὁ Βάρθος Μπαρμπούτζης. Γιατὶ θὰ πρόβαθε βέβαια νὰ φάξῃ ὅλη τὴ χαράδρα καὶ μπορούσε τώρα νὰ παρουσιασθῆ ἀπὸ στιγμή σὲ στιγμή. Σκέφθηκα, ὅτι δὲν ἦταν φρόνιμο νὰ φύγω ἀπὸ τὸ ἄσυλό μου, παρὰ μόνον ἀφοῦ ἀγκυροβολοῦσε ἡ «Ἀφρόεσσα».

Ἄχ! τί κακοτυχία!.. Τὸ κότερο

δὲν κατώρθωσε νὰ μῆ μ' ἐκείνη τὴ βόλτα! Ὁ ἄνεμος, τὴν τελευταία στιγμή, τῶπρωξε μακρύτερα ἀπὸ τὸ στόμιον καὶ ἐξαφανίσθηκε πίσω ἀπὸ τὸ βραχῶδες ἀκρωτήρι ποῦ ἔκλεινε τὸν ὄρμον ἐκεῖνο τὸ μέρος!

Δὲν ἔλαβα καιρὸ νὰ αἰσθανθῶ τὴ λύπη αὐτῆς τῆς συμφορᾶς, ἢ καλλίτερα ἡ λύπη αὐτὴ ἐγείνει πάλι φρικτὴ ἀγωνία.

Ἡ βροντερὴ φωνὴ τοῦ Βάρθου Μπαρμπούτζη καλοῦσε τὸν ἀδελφὸ του.

Ὁ Μάζος ἦταν τόσο συνειθισμένος νὰ ἐξουσιάζεταί ἀπὸ τὸν Βάρθο καὶ νὰ τὸν τρέμῃ, ὥστε καὶ κοιμισμένος ἀκόμη ὁ κακόμοιρος, ἄκουσε τὴ φωνὴν του καί, ἐξ ἐνστίκτου, τοῦ ἀποκρίθηκε ἀμέσως.

Ἐπίετα, τὸν ἄκουσα νὰ σηκώνεται βιαστικὰ καὶ νὰ περπατῇ. Ἔτσι ὁ Βάρθος δὲν θὰ καταλάβαινε μετὰ τὴν ὥρα τὸν τρόπο ὃ ἀδελφὸς του εἶχεν ἐκτελέσῃ τὴν παραγγελία του... Ἐίδες κανέν' ἀπ' αὐτὰ τὰ ζῶα; τὸν ρώτησε. Εἶδες τίποτα ὑποπτό στὴ θάλασσα;

— Ὁχι, τίποτα, κανένα! ἀποκρίθηκε ἡσυχοῦς ὁ Μάζος. — καὶ ἤξερα καλὰ ὅτι ἔλεγε τὴν ἀλήθεια! — Ἐσὺ τί ἔκανες; Ἡ ἀνισορροπία τῶν διανοητικῶν δυνάμεων τοῦ Βάρθου, ἡ μανία ἐκείνη ποῦ

τὸν εἶχε κἀνῃ νὰ κυνηγήσῃ τὸν ἐχθρὸ του ὡς τὴν ἄκρη τοῦ κόσμου, ἐξεδηλώθη ἀκόμη καὶ μετὰ τὸν λυσώδη θυμὸ ποῦ τοῦ ἀναψε ἡ ἐρώτησις τοῦ ἀδελφοῦ του. Ἀποκρίθηκε μ' ἕνα χεῖμαρρο ἀπὸ βρισιές καὶ κατάρες. Βλαστήμησε τὸν Φραντζέσκο, ἐμένα, τὸν πατέρα μου, τὸ νησί, τὸν Μάζο, ὄλους καὶ ὄλα!

Κι' ἄμα ἀπόσπασε τὸ φρικτὸ του λεξιλόγιον, εἶπε: — Πᾶν νὰ φάξω ἀκόμα. Δὲν θὰφίσω πέτρα, χωρὶς νὰ τὴν ἀναποδογυρίσω, νὰ ἰδῶ τί ἔχει ἀπὸ κάτω! Ἐσὺ φύλαγε πάντα καὶ φώναξέ με ἀμέσως ἂν ἰδῆς τίποτα. Ἄκου; — Ἀκούω, ἀποκρίθηκε ὁ Μάζος μελαγχολικὰ θὰ πρότιμοῦσα ὁμως νὰ μαρκαρισθῶ καὶ νὰ φύγω ἀπὸ δῶ πέρα, γιατί θὰ βροῦναι ἄσχημους μπελάδες, ἂν γυρίσῃ στὸ ἀναμεταξὺ ὁ νοικοκύρης μετὰ τοὺς φίλους του. Κα πῖ το;

(Ἐπειτα συνέχεια) ΦΩΚΙΩΝ ΘΑΛΕΡΟΣ

Ἐπὶ τὴν ἀκρότητα τοῦ ἄλλου, ἔμνηθη εἰς τὴν Τρίπολιν καὶ εἰς τὸ Ναύπλιον. Ἄλλ' ἕνεκα τῆς στάσεως τοῦ κατὰ τὴν ἱστορικὴν δίκην τοῦ Θεοδώρου Κολοκοτρώνη, δὲν ἤρνησεν εὐθαρσῶς; νὰ ὑπογράψῃ τὴν εἰς θάνατον καταδίκην τοῦ στρατάρχου, μὴ ὑποκύβας παρὰ εἰς τὴν βίαν τῶν λογίων, ὑπέσπεν εἰς τὴν δυσμένειαν τῆς Ἀντιβασιλείας καὶ ἀπῆλθεν εἰς Παρίσιον, ὅπου ἔμενε σπουδάζων μέχρι τοῦ 1844. Ἐπιστρέψας εἰς τὰς Ἀθήνας, διορίσθη βιβλιοθηκῆριος καὶ ἀρχισφύλαξ τῆς Βουλῆς καὶ ἔμεινε εἰς τὴν θέσιν αὐτὴν μέχρι τοῦ θανάτου του, τὸ 1874.

Τ' ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΟΙΗΤΩΝ

ΙΓ'. — ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΕΡΤΣΕΤΗΣ

[Ἀδάξιος Διονυσίου Στεφάνου]

Ὁ Γεώργιος Τερτσέτης ἐγεννήθη εἰς τὴν Ζάκυνθον τὸ 1800. Δεκαεξαετής, ἀπῆλθεν εἰς Ἰταλίαν διὰ νὰ σπουδᾷ νομικὰ. Ἐκείθεν ἐπέστρεψε τὰς παραμονὰς τῆς Ἐπανάστασεως, ἐμνήθη εἰς τὰ τῆς Φιλικῆς Ἐταίρειας καὶ, μετ' ἄλλων Ἐπανησίων, ἔλαβε τὸ κερουφίλι καὶ ἐπολέμησεν εἰς τὴν Ἠελοπόννησον. Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος, διορίσθη δικαστῆς εἰς τὴν Τρίπολιν καὶ εἰς τὸ Ναύπλιον. Ἄλλ' ἕνεκα τῆς στάσεως τοῦ κατὰ τὴν ἱστορικὴν δίκην τοῦ Θεοδώρου Κολοκοτρώνη, δὲν ἤρνησεν εὐθαρσῶς; νὰ ὑπογράψῃ τὴν εἰς θάνατον καταδίκην τοῦ στρατάρχου, μὴ ὑποκύβας παρὰ εἰς τὴν βίαν τῶν λογίων, ὑπέσπεν εἰς τὴν δυσμένειαν τῆς Ἀντιβασιλείας καὶ ἀπῆλθεν εἰς Παρίσιον, ὅπου ἔμενε σπουδάζων μέχρι τοῦ 1844. Ἐπιστρέψας εἰς τὰς Ἀθήνας, διορίσθη βιβλιοθηκῆριος καὶ ἀρχισφύλαξ τῆς Βουλῆς καὶ ἔμεινε εἰς τὴν θέσιν αὐτὴν μέχρι τοῦ θανάτου του, τὸ 1874.

Ὁ Γεώργιος Τερτσέτης ἔγραψε περὶ καὶ ποιήματα πλεῖστα. Τὰ κυριώτερα εἶνε τ' Ἀπομνημονεύματα τοῦ Θ. Κολοκοτρώνη, εἰς δύο τόμους; μετὰ προλόγου, «Κόριννα καὶ Πίνδαρος», «Τὸ ὄνειρον τοῦ Βασιλέως», «Οἱ Γάμοι τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου», «Τὸ φίλημα», καὶ «Ὁ θάνατος τοῦ Σωκράτους» Ἰταλίστι. Κατ' ἔτος, τὴν 28ην Μαρτίου, ὁ Τερτσέτης, εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τῆς Βουλῆς, ἐξεφώνησε ἕνα θαυμασιὸν πάντοτε λόγον εἰς τὴν Δημοτικὴν. Ἦτο μεγάλος πατριώτης, χρυσότατος ἄνθρωπος, ἀδαμάντινος χαρακτήρ, ἐξοχος λόγιος καὶ μεγάλης ἀξίας ποιητής.

«Κόριννα καὶ Πίνδαρος»

[Ἀπὸ τὸν Ἐπίλογον]

Εἶθε, Ἀθήνα ξακουστή, νᾶλθουν καιροὶ καὶ χρόνοι, ποῦ πόλιν ἐνδοξότερη ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη, στ' ἀκοίμητο ταξεῖδι τους, ἄλλη νὰ μὴ θαρροῦνε! Στὰ ἄρματα, στὰ γράμματα, ψηλὴ κορφή νὰ γένῃς, Σοφίας κύματ' ἀφθάρτα πάλι στὴ γῆ νὰ χύσῃς! Πίστευε, κι' ὄλα θὰ γυνοῦν τὰ ὅσα σοῦ προλέγω. Κάτεχε μόνος ὁ Θεὸς δόξης πηγὴ πῶς εἶνε Πηγὴ καλοῦ καὶ εὐμορφιάς, πηγὴ ἀθανασίας.

«Τὸ φίλημα»

[Ἀπόσπασμα]

Ἑλλάδα μου, πατρίδα μου, ὦ τάφος τῶν γονιῶν μου! ὦ καλὴ γῆ ποῦ γεύθηκα πρώτη φορὰ τὸν ἥλιο, Κ' εἶδα τὰστέγρια τῆς νυκτός. Καὶ τὴ γλυκεῖα σελήνη. Κι' ἄκουσα τὰ λαλοῦμένα στὸ ἤσυχο ἀκρογιάλι. Κ' εἶδα κοράσια στὸ χορὸ καὶ νέες παντρεμμένες. Καὶ τὸ φεγγάρι τὰ ξανθὰ μαλλιά τους νὰ φατίξῃ. Τὰ παλλημάκια μετὰ τὴν ἀκοίμητη κι' ὠραία, Ἄχολογοῦν τοῦ δειλινού. ἢ τῆς ἀγῆς τὸ κάλλη, Καὶ τὸν Μισοῦλη τραγουδοῦν ἢ τῶν Ψαρῶν τοὺς νέους, ποῦ ἔκαναν στάχτη τὸν ἐχθρὸ τὴν ὥρα τοῦ δεικνοῦσε.

ΔΥΟ ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΥ ΠΑΡΙΣΙΟΥ

(ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ)

[Συνέχεια ἴδε σελίδα 161]

— Πῶς; προδλέπετε, κουμπάρε, κινένα ἐμπόδιο; ἐπιθύρῃς ὁ ζωγράφος, ἀνησυχῶν πολὺ μὴ χάσῃ, ὄχι μόνον τοὺς κόπους τοῦ ἀλλὰ καὶ τὰ ἔξοδά του.

— Φοβᾶμαι πολὺ, ἀποκρίθηκα ὁ κύρ Λανδρόλος, μὴ μοῦ λείψῃ τὴν τελευταία στιγμὴν τὸ κορίτσι, ποῦ θὰ κάμῃ τὸν Καλὸν Ἀγγελο. Πῆγα στὸ σπίτι τῆς τὸ πρῶτ', καὶ τὴ βροῖκα στὸ κρεβάτι, ἀρρωστη μετὰ πυρετό.

— Ἄ, μπᾶ! ἐφώναξε ὁ κύρ Γκοντινῶ, προσποιούμενος τὸν φαιδρὸ, γιὰ νὰ κρύψῃ τοὺς δικούς του φόβους. Ἦθ' ἔτις περὶ αὐτοῦ θὰ εἶνε καλά.

— Ὁ Θεὸς κι' ὁ λόγος σου, κουμπάρε. Γιατὶ ἂν μοῦ ἔλειπε, θὰ ἦταν πολὺ δύσκολο νὰ τὴν ἀντικαταστήσω. Καὶ σημεῖως ὅτι τὸ «Μυστήριον» περιμένεται μετὰ τὴν μεγαλήτερη ἀνυπομονησία καὶ, ἂν ἐματαιῶντο, σὲ μένα θὰ ξεσποῦσε ἡ ὄργη τοῦ λαοῦ.

— Ἄν ἤμουν στὴ θέσι σας, εὐμβούλευσε ὁ ζωγράφος, θὰ πῆγαίνα στὸν μεστῆρ - Πικεβίρ, τὸν καινούργιον γιατρὸ τῆς συνοικίας μας. Μοῦ λένε ὅτι κάνει θαύματα. Γιατρεῦει τῆς μεγαλήτερας ἀρρώστειας σὲ λίγες ὥρες.

— Εὐχαριστῶ γιὰ τὴν πληροφορίαν, κουμπάρε. Τρέχω ἀμέσως.

Εἶπε καὶ ἔφυγε τρεχάτος.

— Τί ἔπαθε ὁ κύρ Λανδρόλος; ρώτησε ἡ Νικέττα, ποῦ γύρισε στὸ ἐργαστήρι σχεδὸν ἀμέσως. Ἐφυγε χωρὶς κἀν νὰ μετὰ χαιρετήσῃ!

Ὁ πατέρας τῆς τῆς ἐξήγησε τὰ συμβαίνοντα.

— Ἐγὼ δίκην νὰ φοβάται, εἶπε τότε ἡ Νικέττα. Θὰ θυμώσῃ πολὺ ὁ λαός, ἂν δὲ, τοῦ δώσουν τὴν διασκέδαι ποῦ τοῦ ὑποσχέθησαν.

— Κ' ἐγὼ θὰ χάσω τὸν κόπο μου καὶ τὰ λεπτὰ μου! ἐστέναξε ὁ ζωγράφος.

— Μπᾶ! ἔκαμε ἡ Νικέττα. Ἄν ὁ κύρ Λανδρόλος ἤρνετο νὰ σὲ πληρώσῃ, οἱ δικασταὶ ὕστερα θὰ τὸ ὑπο-

χρέωναν νὰναγυρίσῃ τὸ δίκην σου. — Ἀλλοίμονο! Τώρα, μ' αὐτὴ τὴν ἀναρχίαν, δὲν ὑπάρχουν πιά δικασταί. Ὅσο οἱ Μπουργκινιόνοι θὰ εἶνε κύριοι τοῦ Παρισίου, θὰ κίνουν αὐτοὶ δε, τι θέλουν καὶ εἶνε περιττὸ νὰ τοὺς γυρεύῃ κανένας δικαιοσύνη.

— Βλέπετε λοιπόν, μπαμπᾶ, ἐφώναξε μετὰ παραφροσὴ ἡ Νικέττα, ὅτι πρέπει νὰ τοὺς πατάξωμε ἔξω ἀπὸ τὰ τεῖχη μας;.. Μὰ τί περιμένουν λοιπόν οἱ Παριζιάνοι, γιὰ νὰ ἐξεγεροῦν καὶ νὰ τοὺς διώξουν;

— Τὴν κατάλληλη εὐκαιρία, ἀ-

— «Κυνηγοῦμε ἕναν κακοῦργο!» εἶπε ὁ ἀρχηγός. (Σελ. 170, στ. α')

πλοῦστατα... Αὐτὸ μόνον περιμένουν! Ἡ ἀνέλπιστη αὐτὴ ἀπάντησις, δοσμένη ἀπὸ κάποιον ποῦ κανένας δὲν εἶχε ἀντιληφθῆ τὴν παρουσία του, ἐτρόμαξε τόσο πολὺ τὸ δυστυχισμένο ζωγράφον, ὥστε δὲν βροῖκε τὴ δύναμι οὔτε νὰ στραφῇ, γιὰ νὰ ἰδῇ ποῖος ὠμίλησε.

Ἡ Νικέττα ἔμωε, πῖθ ἠθραλέα, ἔκαμε ἕνα βῆμα πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον.

— Μπᾶ! ἐφώναξε ὁ Ἀντρέας!..

— Πῶς; ἐφώναξε κι' ὁ κύρ Γκοντινῶ, ἀναπηδῶν. Ἐσὺ, παληόπαιδο, μᾶς τρώμαξες ἔτσι;

— Σιγὰ, μπάρμπα! εἶπε ὁ Ἀντρέας.

Ἦταν ἕνα παιδί δεκαπέντε ὡς δεκάξη χρονῶν, ἀλλὰ καλοδεμένο, εὐρωστο, δυνατὸ. Τὸ πρόσωπό του, ἐνῶ μαρτυροῦσε μίαν ἐκιακτὴ θέλησιν καὶ δραστηριότητα, εἶχε καὶ τὴν ἐκφρασίαν ἐκείνη τῆς εἰρωνικῆς ἀφροντισίας, ποῦ χαρακτηρίζει τὰ γνήσια Παριζιανόπουλα.

— Τί σιγὰ καὶ σιγὰ; ὑπέλαβε ὁ ζωγράφος μετὰ θυμὸ. Σὲ παρακαλῶ νὰ μοῦ πῆς ἀμέσως πῶς βροῖσκεσαι στὴς γειτονείας μας τέτοια ὥρα;

— Μὰ... λιγάκι χωρὶς νὰ τὸ θέλω, ἀποκρίθηκε ὁ Ἀντρέας χαμογελῶν.

— Ἄλλοῦ αὐτᾶ, παληόπαιδο! Μήπως καὶ τυχόν θέλεις νὰ πιστέψω τώρα, ὅτι δὲν ξέρεις τοὺς ὁδούς τοῦ Παρισίου; Γιατὶ ἔφυγες ἀπὸ τὸ κρεπωλεῖο τοῦ κύρ Καπελοῦσου; Σ' ἔδιωξε πάλι, ἔ;

— Ὁχι, ὄχι, μπάρμπα. Μόνον, ἐκεῖ ποῦ γύριζα ἀπὸ ἕνα θέλημα, βροῖθηκε μπροστά μου μιά περιπολία ἀπὸ Μπουργκινιόνους. Τότε λοιπόν... ἐννοεῖς...

— Τί; ρώτησε μετὰ χαρᾶ ἡ Νικέττα, ποῦ ἐμάντευσε εὐθὺς κάποιον «καλὸ παίγνιδι».

— Νά, τοὺς ἄρχισα μετὰ τῆς πέτρης.. ἔτσι γιὰ διασκέδασι. Καί, μετὰ τὴν ἀλήθειαν, τὸ χεῖρ μου δὲν ἐλάθευε...

— Νὰ πᾶρ' ἡ ὄργη! τὸν ἔκοψε ὁ θεὸς του. Κατάλαβα. Σὲ κυνηγοῦν, μασκαρά!

— Λιγάκι, ὠμολόγησε ὁ μικρός. Μετὰ κυνήγησαν δηλαδὴ, ἀλλὰ μοῦ φαίνεται ὅτι ἔχασαν τὰ ἔγνη μου.

— Ἐχεῖς λάθος Ἀντρέα! εἶπε ἡ Νικέττα, ἀφοῦ ἔρριξε μιά ματιὰ στὸ ὄρονον. Οἱ στρατιῶτες φάγγουν τὰ σπῖτια... σὲ λίγες στιγμὲς θὰ εἶνε ἐδῶ!

— Ἄχ! καὶ τώρα; ἐστέναξε ὁ ζωγράφος.

— Νὰ τὸν κρύψουμε! εἶπε ἀποφασιστικὰ τὸ κορίτσι.

— Ποῦ; Τὸ σπίτι μας εἶνε μικρὸ καὶ δὲν ἔχει κανένα κρυφώνα. Πᾶει, χαθῆκαμε!

— Ὁχι, ὄχι, ὑπέλαβε ἡ Νικέττα. Ἐχω ἕνα σχέδιο... ἀφίστε με, ξέρω!.. Μπαμπᾶ, πέρασε στὸ μαγαζὶ καί, ἄμα παρουσιασθοῦν οἱ στρατιῶτες,

